

Michał Służalec¹

Status pełnomocnika osoby wskazanej jako sprawca w sprawie toczącej się przed Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15

Streszczenie

Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15 ma uprawnienie do prowadzenia postępowania wyjaśniającego, na skutek, którego dane osoby, ustalonej jako sprawca mogą być wpisane do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. W toku postępowania wyjaśniającego osoba, wskazana jako sprawca ma możliwość skorzystania z pomocy pełnomocnika. Zachodzi konieczność ustalenia statusu i uprawnień pełnomocnika takiej osoby.

Słowa kluczowe

Pełnomocnik w postępowaniu przed Państwową Komisją do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15; postępowanie wyjaśniające; przeciwdziałanie przestępczości na tle seksualnym.

1. Wstęp

Od czasu wdrożenia ustawy o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat

¹ Dr Michał Służalec, nauki społeczne w dyscyplinie nauk prawnych, adwokat, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, asystent badawczo-dydaktyczny, ORCID: 0000-0002-2468-2734.

15 (dalej: Komisja) przyjęto nowy typ postępowania, na skutek którego Komisja ma możliwość dokonania wpisu osoby uznanej za sprawcę przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (dalej: Rejestr)². Środek ten w doktrynie określany jest jako legitymujący się charakterem prewencyjnym³. Mimo braku zakwalifikowania go jako kary bądź środka karnego to nie sposób wykluczyć jego represyjnego charakteru⁴.

Przyjęcie nowych form oddziaływania na sprawców czynów zabronionych z określonego obszaru oraz możliwość prowadzenia postępowania wyjaśniającego przez Komisję nie wyklucza uprawnień do podejmowania aktywnych działań przez osobę wskazaną jako sprawca zarówno osobiście, jak również za pośrednictwem ustanowionego pełnomocnika.

Biorąc pod uwagę obecne regulacje oraz zakres związany z istotnym powiązaniem czynności Komisji z wybranymi czynami zabronionymi określonymi w kodeksie karnym zachodzi konieczność ustalenia statusu pełnomocnika osoby wskazanej jako sprawca w toku postępowania wyjaśniającego⁵. Kompleksowa analiza uprawnień podmiotu reprezentującego osobę wskazaną jako sprawca umożliwi dookreślenie kompetencji pełnomocnika, jak również ustalenia stosunku występującego pomiędzy mocodawcą a zastępcą. W toku przeprowadzanej analizy zostanie ustalone także, czy pełnomocnika występującego w postępowaniu wyjaśniającym z umocowania osoby wskazanej jako sprawca można utożsamiać z obrońcą w myśl art. 82 Kodeksu postępowania karnego⁶.

² Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15, tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 94; Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym został wprowadzony w myśl ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 560.

³ A. L a c h, Prewencja indywidualna w procesie karnym, Warszawa 2020, s. 86.

⁴ B. G a d e c k i, Możliwość stosowania przepisów części ogólnej Kodeksu karnego do ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Głosa do postanowienia SN z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. V KK 9/19, Orzecznictwo Sądów Polskich 2020, nr 4, s. 55; Postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. V KK 201/19, LEX nr 3260250; M. Służalec, Wizerunek osoby wpisanej do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym a prawo do prywatności, *Gubernaculum et Administratio* 2022, nr 2(26), s. 194. <http://dx.doi.org/10.16926/gea.2022.02.13>, dostęp: 9 września 2023 r.

⁵ Określone w rozdziale XXV Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm. A popełnionych na szkodę małoletniego poniżej lat 15.

⁶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.

2. Istota postępowania wyjaśniającego toczącego się przed Komisją

Państwowa Komisja, na skutek przyjętych rozwiązań, ma szczególną możliwość – niezależnie od sądu – prowadzenia postępowania w celu ustalenia, czy osoba, która została wskazana jako sprawca czynu przeciwko małoletniemu poniżej lat 15 o charakterze seksualnym bądź obyczajowym, popełniła go. Nie oznacza to jednak, iż stanowi ona przedstawicielką władzy sądowniczej. Uprawnienia przyznane Komisji dotyczą nie tylko sfery typowo prewencyjnej, ale rozciągają się również na pewne dodatkowe formy oddziaływania na sprawcę⁷. Na skutek przyznania Komisji prawa do dokonywania wpisu w trzeciej bazie danych Rejestru Sprawców Prześstępstw na Tle Seksualnym pełni ona znamienne funkcję na pograniczu organu postępowania przygotowawczego i sądu – przy czym zarazem nie jest ani jednym, ani drugim. Nie sposób jednak wykluczyć, iż umieszczenie danych osoby w Rejestrze oddziałuje w sposób znaczący na sytuację życiową jednostki. W doktrynie podkreśla się, iż nie sposób zakwalifikować rozwiązań odnoszących się do wpisu osoby uznanej za sprawcę do Rejestru jako formy spełniającej przesłanki odpowiedzialności karnej⁸. Z uwagi na istotne oddziaływanie na życie stron postępowania wyjaśniającego ustawodawca przewidział pewne gwarancje co do praw i obowiązków osoby wskazanej jako sprawca w treści ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15 (dalej: Ustawa z 2019 r.).

Komisja podejmuje postanowienie o wpisie do Rejestru po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego i stwierdzeniu, iż osoba wskazana jako sprawca dopuściła się zarzucanego czynu. Co istotne, zakres uprawnień przysługujących Komisji rozciąga się nie tylko na osoby prawomocnie skazane w toku postępowania karnego przez właściwy w sprawie sąd, ale przede wszystkim dotyczy sytuacji, gdy zaszły przesłanki w postaci przedawnienia karalności, skutkujące umorzeniem sprawy. Wobec możliwości istotnego oddziaływania na prawa i wolności osoby, która została uznana za sprawcę określonego czynu, zachodzi konieczność wdrożenia pewnych standardów umożliwiających reprezentację danej jednostki, w szczególności przez wyspecjalizowanego zastępcę. Wobec powyższego, nawet jeśli przyjąć, iż Komisja nie może być

⁷ Por. B. Błońska, B. Gruszczyńska, K. Witkowska-Rozpara, Postępowanie z dorosłymi i nieletnimi sprawcami czynów naruszających wolność seksualną – wybrane problemy, *Biuletyn Kryminologiczny* 2022, nr 29, s. 71.

⁸ B. Gadecki, *Dz. cyt.*, s. 55.

zakwalifikowana jako organ sądowniczy bądź organ ścigania, to możliwość reprezentacji interesu jednostki będącej stroną w sprawie powinna wynikać przede wszystkim z unormowań prawnych.

Odnosząc się do trybu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, należy wskazać, iż Komisja prowadzi sprawę w razie przedawnienia karalności przestępstwa – art. 26 ustawy. W takiej sytuacji prawodawca nałożył na prokuratorów oraz właściwy sąd obowiązek do przekazania sprawy do dalszego procedowania przez Komisję.

Istotnym aspektem w tym wymiarze pozostaje, iż Komisja nie może prowadzić postępowania w sposób utajniony odnośnie do osoby wskazanej jako sprawca. Wynika to wprost w art. 27 ust. 2 ustawy z 2019 r., albowiem nałożono obowiązek zawiadomienia osoby wskazanej jako sprawca o podjęciu postępowania wyjaśniającego. Taki stan determinuje uprawnienie jednostki do podejmowania aktywnych działań w celu zabezpieczenia swojego interesu. W tym wymiarze istotny staje się także udział profesjonalnego pełnomocnika, który posiłkując się doświadczeniem zawodowym będzie umiał reagować i podejmować odpowiednią inicjatywę dowodową.

Mimo jednoznacznego odwoływania się w treści przepisów ustawy z 2019 r. do prowadzenia sprawy w myśl przepisów postępowania cywilnego, można także odszukać karnoprocesowe rozwiązanie. W treści art. 27a ust. 1 ustawy z 2019 r. wprowadzono procesową zasadę karną w postaci normy *in dubio pro reo*. Tym samym, uwidoczniiony pozostaje także aspekt wpływu procedury karnej i recypowania rozwiązań tam istniejących do postępowania wyjaśniającego prowadzonego przed Komisją. Tym samym, pojawia się w tej materii zagadnienie, czy pełnomocnik osoby wskazanej jako sprawca czynu będzie pełnił tylko rolę pełnomocnika, czy także obrońcy. Względem tego pojawia się dalsze zagadnienie odnośnie do samego statusu pełnomocnika – czy można go utożsamiać tylko w granicach przepisów postępowania cywilnego?

Na skutek prowadzonego postępowania Komisja ma uprawnienie do wydawania postanowienia o wpisie do Rejestru. Cała sprawa prowadzona przez Komisję w praktyce sprowadza się do tej formy sankcji (przy czym nie można utożsamiać jej z sankcją o charakterze typowo karnym, albowiem nawet uznanie przez Komisję osoby za sprawcę nie przesądza o poczytywaniu jej jako przestępcy w myśl prawa karnego).

Samo postępowanie wyjaśniające toczy się w formule niejawniej – nie oznacza to jednak, iż utajnienie stosowane jest do osoby wskazanej jako sprawca. Dzięki regulacji zawartej w art. 27c ustawy z 2019 r. wprowadzono uprawnienie do dostępu do akt dla takiej osoby. Należy pozytyw-

nie odpowiedzieć się za taką formułą i odejście od niejawnego charakteru postępowania karnego przygotowawczego. Jednostka powinna mieć sposobność do podejmowania aktywności w obszarze postępowania – nie oznacza to jednak jej obowiązku.

3. Prawo do ustanowienia pełnomocnika przez osobę wskazaną jako sprawca

Zasadniczym punktem analizy podejmowanej w niniejszym artykule pozostaje istota pełnomocnika ustanawianego przez osobę wskazaną jako sprawca. Jak podkreślono uprzednio, uczestnictwo pełnomocnika w toku postępowania wyjaśniającego jest możliwe. W myśl art. 18 ust. 5 ustawy z 2019 r. osoba wskazana jako sprawca posiada uprawnienie do ustanowienia pełnomocnika. Poza taką osobą prawo to przysługuje także pokrzywdzonemu.

Przeciwna regulacja byłaby istotnym naruszeniem standardów demokratycznego państwa prawa. Udzielenie pełnomocnictwa w toku postępowania wyjaśniającego zaliczane jest do formy procesowej⁹. Samo pełnomocnictwo w myśl art. 40 pkt 2 ustawy z 2019 r. w związku z art. 89 § 1 i 2 k.p.c. może być udzielone w formie pisemnej bądź ustnie do protokołu. Forma pisemna związana jest z koniecznością przedłożenia dokumentu pełnomocnictwa do akt sprawy¹⁰. Ustne udzielenie pełnomocnictwa dokonywane jest przez osobę, którą przyszedł pełnomocnik ma reprezentować na zasadzie oświadczenia zamieszczanego w treści protokołu¹¹.

W tym wypadku w zakresie pełnomocnika w postępowaniu wyjaśniającym zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego¹². Wobec tego osobą, która może być ustanowiona jako pełnomocnik, jest wyłącznie podmiot znajdujący się w katalogu art. 87 § 1 k.p.c. Tym samym, w postępowaniu wyjaśniającym pełnomocnikiem może zostać: adwokat, radca prawny, małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Wprawdzie katalog ten pozostaje szeroki, jednak z uwagi na materię

⁹ M. Klimaszewski, Pozycja ustrojowa Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, Resocjalizacja Polska 2020, nr 1, s. 157.

¹⁰ Postanowienie SN z dnia 8 października 2021 r., sygn. II CSK 554/20, LEX nr 3259923.

¹¹ Wprost art. 89 § 2 k.p.c.

¹² Art. 40 pkt 2 ustawy z 2019 r.; Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.

spraw rozpoznawanych w toku postępowania wyjaśniającego oraz istotnego i nierozzerwalnego związku z obszarem prawa karnego wydaje się, iż zakres osób uprawnionych powinien być ograniczony wyłącznie do profesjonalnych pełnomocników. Postulat ten związany jest także z istotnym elementem, względem obowiązków pozostawienia pozyskanych informacji w tajemnicy. W razie ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika, tj. adwokata bądź radcę prawnego w ramach świadczonej pomocy prawnej na rzecz osoby wskazanej jako sprawca jest on zobowiązany do zachowania wszelkich pozyskanych informacji w tajemnicy – albowiem tak stanowią przepisy dotyczące funkcjonowania samorządu. Tożsame rozwiązania można odszukać w: art. 6 ustawy prawo o adwokaturze¹³, art. 3 ust. 3–6 ustawy o radcach prawnych¹⁴. Wynika to z ogólnego założenia, iż zawody, względem których nałożono obowiązek zachowania powziętych informacji w tajemnicy stanowią grupę zawodów zaufania publicznego¹⁵. Wynika to w przeważającej mierze ze specyfiki danego zawodu oraz konieczności poszanowania konstytucyjnego prawa do prywatności¹⁶. Zresztą za złamanie tajemnicy zawodowej grozi sankcja z art. 266 § 1 k.k.¹⁷

Taki obowiązek, co do zasady, nie będzie rozpostarty na osoby trzecie, a które to wskazane są w kodeksie postępowania cywilnego jako podmioty mogące pełnić funkcję pełnomocnika w sprawie toczącej się przed Komisją. Z uwagi na szczególną materię prowadzonego postępowania wyjaśniającego prawodawca wprowadził odrębne unormowanie dookreślające niejawną charakter niektórych czynności. W sytuacji, jeżeli ustanowiony pełnomocnik uczestniczył w toku postępowania toczącego się przed Komisją, tj. w trakcie wysłuchania, odbywającego się na posiedzeniu, wprowadzono dodatkową normę, iż wiadomości uzyskane w toku takiego postępowania stanowią tajemnicę prawnie chronioną¹⁸. Za tajemnicę prawnie chronioną poczytuje się „takie tajemnice, które nie

¹³ Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1184 ze zm.

¹⁴ Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1166.

¹⁵ P. Szpunar, Tajemnica zawodowa w profesjach opartych na zaufaniu, *Humanistic Corpus* 2022, nr 47, s. 82.

¹⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. tekst jedn. Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.; J. Sobczak, Tajemnica lekarska, *Medyczna Wokanda* 2016, nr 8, s. 57. https://nil.org.pl/uploaded_files/1579510027_06-sobczak.pdf, dostęp: 10 września 2023 r.

¹⁷ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 z ze zm.; L. Kaleta-Słyk, Prawa człowieka a tajemnica, *Studia Prawnoustrojowe* 2006, nr 6, s. 230.

¹⁸ Zob. A. Koschel-Sturzbacher, Ochrona konsumenta a regulacja rynku prawnego w Polsce, *Palestra* 2022, nr 1–2, s. 229–246.

mieszczą się w ramach tajemnic powszechnych oraz zawodowych”¹⁹. Podobnie, jak przy tajemnicach zawodowych złamanie tajemnicy będzie skutkowało sankcją z art. 266 § 1 k.k.

W tym względzie należy zwrócić uwagę na pewną niekonsekwencję ustawodawcy, który wprowadzając przedmiotowy przepis, ogranicza zakres tajemnicy prawnie chronionej jedynie do informacji uzyskanych w toku wysłuchania. Co więcej, uregulowania co do obowiązku zachowania pozyskanych informacji w tajemnicy można odszukać także w samym ślubowaniu członków Komisji (art. 8 ust. 4 ustawy z 2019 r.) oraz względem osób świadczących prace i inne usługi w oparciu o umowy cywilnoprawne (art. 18a ust. 1 ustawy z 2019 r.) na zasadzie tajemnicy zawodowej. Nie ma jednak regulacji odnośnie do występowania obowiązku zachowania w tajemnicy wiadomości powziętych na skutek przeglądania akt postępowania wyjaśniającego (tj. art. 27c ustawy z 2019 r.). Wydaje się, iż ustawodawca winien naprawić to niedopatrzenie, albowiem w treści zgromadzonych akt postępowania wyjaśniającego mogą znajdować się inne dokumenty, zeznania, dowody (zebrane bądź przed Komisją, bądź w trakcie postępowania karnego), a biorąc pod uwagę specyfikę postępowania toczącego się przed Komisją i jego charakter to dane to powinny także pozostawać w sferze tajemnicy. Problem ten szczególnie aktywizuje się w razie ustanowienia zastępcy procesowego niebędącego reprezentantem samorządu zawodowego profesjonalnych pełnomocników, albowiem nie podlegają oni tajemnicy zawodowej.

Bardzo znamienym rozwiązaniem jest regulacja wskazana w art. 36 ustawy z 2019 r. – Komisja, wysłuchując osobę wskazaną jako sprawca, dokonuje tej czynności tylko w obecności ustanowionego przez nią pełnomocnika. Komisja może odstąpić od takiego wysłuchania jedynie, jeżeli osoba wyrazi zgodę na nieobecność pełnomocnika. Istotnym w tym zakresie jest fakt, iż brak ustanowienia pełnomocnika przed rozpoczęciem wysłuchania nie aktywuje obowiązku z art. 36 ustawy z 2019 r. Wobec tego, jeśli osoba wskazana jako sprawca nie ustanowiła pełnomocnika przed tym zdarzeniem, wówczas nie zachodzą przeciwności względem przestępczania jej bez obecności osoby reprezentującej jej interesy. Jediną regułą uniemożliwiającą wysłuchanie będzie wyłącznie uprzednie ustanowienie pełnomocnika oraz brak zgody osoby, która go ustanowiła do przeprowadzenia wysłuchania bez jego obecności. W tym względzie należy zwrócić uwagę, iż pełnomocnik powinien być ustanowiony w sposób odpowiadający zasadom z kodeksu postępowania cywilnego. Nienależyte udzielenie

¹⁹ M. Jabłoński, J. Węgrzyn, Ochrona tajemnicy w polskim porządku prawnym, *Przegląd Prawa i Administracji* 2013, nr 95, s. 68.

pełnomocnictwa bądź ustanowienie jako pełnomocnika osobę, która nie może nią być będzie poczytywane jako bezskuteczna czynność²⁰.

Ustawodawca nie przewidział instytucji pełnomocnika z urzędu (art. 28 ust. 5 ustawy z 2019 r.). Wydaje się jednak, iż to rozwiązanie nie może być uznane za zasadne. Zrozumiała pozostaje niemożność ustanawiania pełnomocnika z urzędu przez samą Komisję, jednakże zasadne byłoby, aby takiego pełnomocnika mógł ustanawiać właściwy sąd powszechny. Brak zabezpieczenia sytuacji osoby, która nie posiada środków do ustanowienia pełnomocnika w celu ochrony swych praw w sytuacji, gdy skutki postępowania wyjaśniającego w sposób bardzo istotny wpływają na sytuację osoby wskazanej jako sprawca (w szczególności w zakresie prawa do prywatności, która ulega ograniczeniu na skutek wpisu do Rejestru), nie może być uznana za zasadną. Co więcej, samo określenie przyjęte przez ustawodawcę, iż Komisja nie ustanawia pełnomocnika z urzędu, powoduje pewne nieścisłości – czy ustawodawca wyklucza możliwość ustanowienia pełnomocnika z urzędu w myśl stosowanych odpowiednio przepisów kodeksu postępowania cywilnego, czy też rozwiązanie to powoduje wykluczenie tylko Komisji jako podmiotu ustanawiającego pełnomocnika. Wydaje się jednak, iż zabiegiem ustawodawcy było przyjęcie niemożności ustanawiania pełnomocnika z urzędu w takiej sprawie w szerokim zakresie. Nie ma także odesłania w treści art. 40 pkt 2 ustawy z 2019 r. do tytułu I, działu II kodeksu postępowania cywilnego regulującego zakres pomocy prawnej udzielanej z urzędu.

Nadto należy zaznaczyć, iż skoro ustawodawca nie przewidział odesłań do norm prawno Karnych, jak również sam wpis do Rejestru nie jest poczytywany jako skutek w zakresie odpowiedzialności karnej, to nie sposób zakwalifikować pełnomocnika występującego w imieniu osoby wskazanej jako sprawca czynu jako obrońcy – choć i w tym wypadku kwestia to może pozostawać dyskusyjna – przede wszystkim z uwagi na represyjny charakter wpisu do Rejestru.

4. Wnioski

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, należy wskazać, iż występowanie możliwości ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika bądź pełnomocnika w postaci osoby najbliższej znajdującej się w katalogu do-

²⁰ J. Gudowski, (w:) T. Ereciński (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze. Artykuły 1–124, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 87, s. 836.

określonym w art. 87 § 1 k.p.c. jest w pełni uzasadnione. Osoba, która została wskazana jako sprawca w toku postępowania wyjaśniającego, powinna mieć możliwość przedsięwzięcia czynności w celu reprezentacji swojego interesu, w tym za pośrednictwem pomocy ze strony osoby, która może ją procesowo zastępować. Z uwagi na bezpośrednie odesłanie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego w kontekście pełnomocnika strony, jak również przyjętą przez ustawodawcę regułę, iż osoba wskazana jako sprawca ma możliwość ustanowienia pełnomocnika, to pomimo możliwości zastosowania przez Komisję środków o charakterze represyjnym, w obecnym układzie normatywnym nie sposób zaliczyć go jako obrońcy. Zresztą w ustawie z 2019 r. nie można odnaleźć także żadnego odwołania do funkcji obrońcy w myśl przepisów postępowania karnego.

Należy w zupełności opowiedzieć się za możliwością występowania pełnomocnika w toku postępowania przed Komisją i wysunąć dwa niezależne postulaty *de lege ferenda* w kontekście:

wprost dookreślonego rozszerzenia tajemnicy prawnie chronionej nie tylko na informacje pozyskane w trakcie wysłuchania w toku postępowania wyjaśniającego, ale także względem całych akt postępowania wyjaśniającego. Takie rozwiązanie pozostaje istotne względem pełnomocników niestanowiących grupy profesjonalnych zawodów prawniczych uprawnionych do reprezentacji;

możliwości ustanawiania pełnomocnika z urzędu. Taka reprezentacja uzasadniona jest koniecznością stworzenia warunków do zabezpieczenia także interesów osoby wskazanej jako sprawca w sytuacji, kiedy nie jest ona w stanie ponieść kosztów utrzymania koniecznego dla siebie i swej rodziny (w myśl art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 117 k.p.c.).

Bibliografia

Akty Normatywne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. tekst jedn. Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.
2. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.
3. Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1184 ze zm.
4. Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 1166.

5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.
7. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 560.
8. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletniego poniżej lat 15, tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 94.

Literatura

1. Błońska B., Gruszczyńska B., Witkowska-Rozpara K., Postępowanie z dorosłymi i nieletnimi sprawcami czynów naruszających wolność seksualną – wybrane problemy, *Biuletyn Kryminologiczny* 2022, nr 29.
2. Gadecki B., Możliwość stosowania przepisów części ogólnej Kodeksu karnego do ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Glosa do postanowienia SN z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. V KK 9/19, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2020, nr 4.
3. Gudowski J., (w:) T. Ereciński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze. Artykuły 1–124*, wyd. VI, Warszawa 2023, art. 87.
4. Jabłoński M., Węgrzyn J., *Ochrona tajemnicy w polskim porządku prawnym*, *Przegląd Prawa i Administracji* 2013, nr 95.
5. Kaleta-Słyk L., *Prawa człowieka a tajemnica*, *Studia Prawnoustrojowe* 2006, nr 6.
6. Klimaszewski M., *Pozycja ustrojowa Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15*, *Resocjalizacja Polska* 2020, nr 1.
7. Koschel-Sturzbecher A., *Ochrona konsumenta a regulacja rynku prawnego w Polsce*, *Palestra* 2022, nr 1–2.
8. Lach A., *Prewencja indywidualna w procesie karnym*, Warszawa 2020.
9. Służalec M., *Wizerunek osoby wpisanej do Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym a prawo do prywatności*, *Gubernaculum et Administratio* 2022, nr 2(26). <http://dx.doi.org/10.16926/gea.2022.02.13>, dostęp: 9 września 2023 r.

10. Sobczak J., Tajemnica lekarska, Medyczna Wokanda 2016, nr 8. https://nil.org.pl/uploaded_files/1579510027_06-sobczak.pdf, dostęp: 10 września 2023 r.
11. Szpunar P., Tajemnica zawodowa w profesjach opartych na zaufaniu, Humanistic Corpus 2022, nr 47.

Orzecznictwo

1. Postanowienie SN z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. V KK 201/19, LEX nr 3260250.
2. Postanowienie SN z dnia 8 października 2021 r., sygn. II CSK 554/20, LEX nr 3259923.

Status of the representative of the person indicated as the perpetrator in the case pending before State Commission for counteracting sexual abuse of minors under 15 years of age

Abstract

The State Commission for counteracting sexual abuse of minors under 15 years of age has the authority to conduct investigative proceedings, as a result of which the personal data of an individual identified as an offender may be entered into the Register of Sexual Offenders. During the investigative proceedings, the person identified as the offender has the opportunity to seek the assistance of a representative. It becomes necessary to determine the status and rights of such a representative.

Keywords

Representative in proceedings before the State Commission for counteracting sexual abuse of minors under 15 years of age, investigative proceedings, combating sexual offences.